

Utbildningsdepartementet
Forskningspolitiska enheten
u.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar gällande slutbetänkande av Forskningsfinansieringsutredningen - SOU 2023:59 Ny myndighetsstruktur för finansiering av forskning och innovation

Sammanfattning

I många delar ser Transportstyrelsen positivt på utredningens förslag om en ny myndighetsstruktur enligt tre-pelar-modellen. Men – om denna myndighetsstruktur ska bli effektiv och nå uppsatta förväntningar finns viktiga påpekanden att göra då Transportstyrelsen har identifierat flera osäkerheter som behöver beaktas. Kan inte den föreslagna tre-pelar-modellen säkra upp för dessa risker och utmaningar förordar Transportstyrelsen hellre att nuvarande decentraliserade organisering bibehålls i sin nuvarande form.

Transportstyrelsen delar däremot inte bedömningen rörande det alternativa förslaget med en två-pelarmodell. I detta förslag tillskrivs den föreslagna Myndigheten för strategisk forskning och innovation så breda och mångfacetterade uppgifter och ansvarsområden att Transportstyrelsen ser utmaningarna gällande styrning, anpassning av insatser och måluppfyllelse som alltför omfattande.

Huvudsakliga styrkor med den föreslagna tre-pelar-modellen

Transportstyrelsen ser det som gynnsamt att den föreslagna myndighetsstrukturen är baserad på *funktion* i betydelsen av vilka mål och vems behov de olika myndigheterna möter istället för *typ av forskning*. Att myndigheterna har möjlighet att finansiera allt från forskning till innovation, utifrån de respektive myndigheternas beslutande organs bedömningar av lämplighet ser Transportstyrelsen som bra.

Indelningen med:

- En myndighet som särskilt svarar emot vetenskapssamhällets prioriteringar inom alla vetenskapsområden, Vetenskapsmyndigheten, där stora delar av grundforskningen blir finansierad men där även stöd för banbrytande forskning ges ser Transportstyrelsen som viktig. Transportstyrelsen delar även bedömningen att det är viktigt att majoriteten av ledamöterna för denna styrelse är forskare och att beslut om långsiktiga satsningar och nödvändiga omprioriteringar görs i dialog med forskarsamhället.
- En myndighet, Myndigheten för strategisk forskning, som istället utgår från behoven i näringslivet, offentlig sektor och civilsamhället och inte från vetenskapliga områden tror Transportstyrelsen är gynnsamt för Sverige som forskningsnation.
- En myndighet, Innovationsmyndigheten, som dedicerar rollen att arbeta mer utforskande och testande i syfte att samhället ska gå mer i takt med näringslivet när det kommer till att ta fram ny teknik och affärsmodeller inom områden som på många sätt är nya och med ännu okända lösningar ser Transportstyrelsen som ett bra initiativ.

Transportstyrelsen är också särskilt positiv till att en myndighet får ansvaret för att skapa en gemensam och samordnad ansöknings- och beredningsprocess som är enkel för intressenter att använda för såväl ansökan, beredning, rapportering och uppföljning oavsett vilken myndighet som är mottagare.

Huvudsakliga utmaningar som behöver säkras upp

Nedan följer några av de väsentligaste utmaningar och risker som Transportstyrelsen dock ser som helt nödvändiga att säkra upp för att den föreslagna tre-pelar-modellen ska kunna uppnå utredningens uppsatta förväntningar och mål.

Upparbetade samarbetsformer måste fortsatt få verka och inte tappa fart

Det måste säkerställas att en omställning till tre-pelar-modellen inte skapar onödiga hinder för finansiering och redan pågående forsknings- och innovationsinitiativ på kort sikt. Det är även viktigt att upparbetade och väl fungerande strukturer och samarbetsforum för sektors- och verksamhetsnära forskning och innovation får fortsätta att verka även inom ramen för en ny organisering. Detta för att behålla styrkorna från dagens mer decentraliserade system. Inom transportområdet finns det exempelvis flera forskningssamarbeten som är till stor nytta för kunskapsutvecklingen inom

sektorn, för kontaktnät och för att snabbt kunna få tillgång till kunskap för att lösa mer närstående problem eller som underlag för regeringsuppdrag.

Redan upparbetade kontaktytor med alla ingående myndigheter inom olika områden behöver därför värnas och drivas vidare inom ramen för den nya strategiska forskningsmyndigheten. Den expertis som finns inom olika myndigheter behöver tas tillvara för att säkra relevansen i de insatser som genomförs.

Medel till transportområdet bör stärkas

Transportområdet är ett tydligt exempel på ett område där strategisk forskning bidrar till bland annat minskad klimatpåverkan, ökad redundans och resiliens i transporter och infrastruktur, attraktiva livsmiljöer med cirkulär och hållbar resursanvändning. Transportstyrelsen vill därför särskilt betona att fördelningen av medel till transportområdet inom Myndigheten för strategisk forskning *bör stärkas* inom ramen för den nya organiseringen.

Domänkunskapen måste bevaras

Det behöver också säkerställas att befintlig upparbetad och samlad domänkunskap relaterat till transportområdet bevaras och integreras i den föreslagna trepelar-modellen.

Säkerställ myndigheters representation

För att utredningens förslag ska fungera i praktiken måste det också säkerställas att de myndigheter som har behoven av ökad kunskap får en aktiv roll i de så kallade portföljgrupperna på Myndigheten för strategisk forskning. Transportstyrelsen ser det som avgörande att nuvarande möjligheter att delta i arbetet kring forskningsansökningar samt vid prioritering av projektansökningar, referensgrupper och uppföljningar av projekt snarare ökar än minskar inom ramen för den nya myndighetsstrukturen. Vi ser det även som väsentligt att Transportstyrelsen framgent får ökade möjligheter att i högre grad kunna delta i arbetet med forskningsansökningar även i utlysningförfarandet. Här är det ytterst viktigt att den nya myndigheten verkligen har förmågan att interagera med alla relevanta aktörer för att lyckas prioritera och fånga framväxten av nya behov.

Lika viktigt är det att säkerställa representation från statliga myndigheter, som verkar i nära relation till näringslivet och har uppdrag som är direkt påverkande i transformationen av samhället, inom den föreslagna Innovationsmyndigheten. I utredningens förslag saknas dock en skrivning kring detta. Myndigheter inom olika sektorer, såsom exempelvis transportområdet, har djup kunskap inom flera tillämpningsområden med experter som har unika möjligheter att identifiera och formulera relevanta

kunskapsbehov. Dessa myndigheter har också ofta tillgång till ett brett verksamhetsfält där många resultat kan sättas i tillämpning samt tillgång till många befintliga internationella och nationella samarbetsytor. Detta ger myndigheterna en unik möjlighet att identifiera relevanta behov samt bidra till ökad innovationstakt och ökad implementering av forskningsresultat.

Flexibilitet viktigare än lokalisering till Stockholm

Transportstyrelsen delar inte utredarens argument till att de tre myndigheterna bör lokaliseras till Stockholm med de skäl som anges. Med dagens digitaliserade arbetssätt och de många möjligheter som det utgör torde den fysiska placeringen inte vara den avgörande faktorn utan istället säkerställandet av lämplighet och kompetens. Transportstyrelsen menar snarare att just för att kunna hitta, anställa och behålla medarbetare är det viktigt att beakta flexibilitet och möjligheter att kunna verka och arbeta från olika orter.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Jonas Bjelfvenstam. I den slutliga handläggningen av ärendet deltog Transportstyrelsens styrelse, avdelningschef Ingrid Cherfils samt utredarna Barbro Torstensson och Karina Johansson, den senare föredragande.